

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ҚАРОРИ**

2017 йил 8 август ПҚ-3182-сон

**Худудларнинг жадал ижтимоий-иқтисодий ривожланишини
таъминлашга доир устувор чора-тадбирлар тўғрисида**

К.Э.Раджапов

**Хоразм вилояти худудларини ижтимоий-иқтисодий
ривожлантириш**

бўйича ўқув-услибий қўлланма

УРҒАНЧ - 2018

UDK:

КБК:

К.Э.Раджапов

“Хоразм вилояти ҳудудларини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш”
(ўқув-услибий қўлланма).

Ушбу ўқув услубий қўлланма Иқтисодиётни соҳалари ва секторлари, уй хўжаликларида янги иш ўринларини яратиш ва бизнес ғояларни, фаол тадбиркорлик, инновацион ғоялар ва технологияларни қўллаб қувватлаш амалиётда иқтисодиётни ижтимоий иқтисодий ривожлантириш каби масалаларни ёритади. Қўлланма уй хўжаликларида ва касб –ҳунар коллежларини битказувчиларини янги иш ўринларини ташкил етиш ва ривожлантиришга қизиқувчи китобхонларга мўлжалланган.

Қўлланма УрДУ илмий-услубий кенгаши томонидан нашрга тавсия етилган
(2018 ____ феврал ____ сонли йиғилиш баённомаси)

Масъул муҳаррир:

проф. Б. Рўзметов

Такризчи:

и.ф.н. Ф Абдуллайев

доц. У. Матякубов

Урганч, 2018й

МУҚАДДИМА

Азиз юртдошлар бугунги кунда 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини амалий рўёбга чиқариш доирасида қабул қилинган 20 дан ортиқ қонунлар, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 180 дан ортиқ фармонлари ва 450 дан ортиқ қарорларида назарда тутилган чора-тадбирларнинг сўзсиз, ўз вақтида ва сифатли ижро этилишини таъминлаш ҳозирги босқичда кўзланган мақсадларга эришишнинг муҳим шarti ҳисобланади. Шунингдек уларни тўлиқ ўрганиш, ҳаётга тадбиқ этилаётган даврида олиб борилаётган чора-тадбирларни мамлакатимизда яшаётган ватанпарвар фуқора ва унинг оила аъзолари бор куч ғайратини кучли фуқоралик жамиятини қуришдек олий даражадаги умуммақсадлар ҳамда жамиятимизнинг ячейкаси ҳисобланган оилалар турмуш маданияти ва яшаш тарзини юқори даражада ривожлантиришга маъсул эканлигимиз муҳим аҳамият касб этади. Ҳудудлар ва туманлар (шаҳарлар)ни комплекс ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича секторлар ишини ташкил этиш схемасига мувофиқ **“маҳалла – туман(шаҳар) – вилоят – республика”** тамойилига кўра амалга оширилади. Ушбу ўқув қўлланмани тайёрлашдан асосий мақсад ҳудудлар ва туманлар (шаҳарлар)ни комплекс ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича секторлар ишини ташкил этиш схемасига мувофиқ **“маҳалла – туман(шаҳар) – вилоят – республика”** тамойилига нафақат секторлар раҳбарлари, балки шу ҳудудда истиқомат қилаётган ҳар бир салоҳиятли, маъсулиятли инсон олдида турган ватанпарварлик, инсонийлик бурч ва мажбурият ҳисобланади. Чунки ҳар биримиз оиламиз даромадини ошириш учун янги-янги ғояларни ўйлаймиз, шаклланган ғоямизни амалга ошириш учун имконият ва шарт-шароитлар излаймиз. Ушбу масалаларни ҳал этишда Ўзбекистон Республикаси Ш.М. Мирзиёевнинг 2018 йилни “Фаол тадбиркорлик, инновацион ғоялар ва технологияларни қўллаб-қувватлаш” йили деб белгиланганлиги бежиз эмас. Шунинг учун 2018 “Фаол тадбиркорлик, инновацион ғоялар ва технологияларни қўллаб-қувватлаш” йилига бағишлаб ишлаб чиқилган давлат дастурига мувофиқ олдимизга қўйган мақсад ва вазифаларимизни рўёбга чиқариш шарт-шароитлари бизга тадбиркорликда фаоллик, шаклланган инновацион ғоялар ва технологияларимизни рўёбга чиқаришга кенг имкониятлар яратади. Бунинг учун биз масъулиятни сезиб, оиламиз фаровонлигини ва мамлакатимиз равнақини ўйлаб ҳаракат қилишимиз зарурияти билан иш билан бандликни таъминлаш ва даромадни ошириш воситасини амалиётга тадбиқ этиш вазифасини бажаришга киришиш имкониятиятига эга бўляпмиз. Жаҳондаги ривожланган давлатлар тажрибаси шуларни асослаб бермоқдаки, Осиёда

жойлашган 1 миллиард 200 млн. халки бўлган Хитой Халк республикаси ўтган асрнинг 80-йилларидан бошлаб, бозор иқтисодиётига ўта бошлаган. Хитой халки олиб борилаётган ижтимоий-иқтисодий ислохотларни тўғри қабул қилиб ўзларининг турмуш фаровонлигини ўйлаб, узоқни кўзлаб тадбиркорлик саҳосида ҳар бир оила ва унинг аъзолари ўзаро жипслашиб ички ва дунё бозорини ўрганишга киришганлар. Натижа шундан далолат бермоқдаки бугунги 2 миллиард 300 миллиондан ошган Хитой халқининг яшаш тарзи дунёда нуфузли ўринда туради. Хиндистон ҳам аҳоли сони жихатидан дунёда 2-ўринда туради уларнинг тадбиркорлик борасида сай-ҳаракатлари ва интилишлари турмуш фаровонлигини юксалишига олиб келди. Жанубий Корея республикасининг 80 миллион халқи ҳам бозор иқтисодиёти конунқоидаларни тез самарали ўзлаштириб, олиб борибган ислохотларни тўғри қабул қилиб, фарзанд тарбияси ва турмуш фаровонлигини, оила ва мамлакатининг равнақи йўлида тадбиркорликни ривожлантириб бугунги кундаги ривожланишга эришганлар. Бизнинг халқимиз ҳам узоқ ўтмишга назар соладиган бўлсак, узоқ тарих ва юксак маданиятга эгаллиги, қадирият ва менталитетимиз улуғлиги ҳамда келажагимизга ишонч ҳосил қилиб олиб борилаётган ижтимоий-иқтисодий ислохотларни оила бошлиғи ва унинг аъзолари билан биргаликда, бозор иқтисодиётининг ҳозирги ҳолатида яқка тартибда, оилавий тадбиркорлик ва бўш турган пул маблағларимизни шерикчилик асосида бирлаштириб маъсулияти чекланган жамият, хусусий қархона ташкил этиб ишлайдиган давр келди. Оиламиз турмуш фаровонлигини юксалтириш учун қишлоқ жойларида уй хўжалигига ажратиб берилган таморқамизнинг ҳар бир қарич еридан унумли меҳнат сарфлаб самарали фойдаланишимиз лозим. Бу дегани таморқа хўжалигимизда икки ёки уч марта ҳосил олиш тўғрисида, тадбиркорликнинг янги турларини шакллантириш борасида барча оилаларда мавжуд мобил телефон ва бошқа ахборот олиш воситалари орқали ижтимоий тармоқлардан илмий янгиликларни ўрганиб оила даромадини ошириш учун сарф харажат қилиш ва ҳар бир сарфланган сўмга мос самарали даромад оладиган муҳитни шакллантиришни фарзандларимизга тушунтириш ва тарғиб қилиб, мамлакатимизда берилаётган имтиёз ва яратилган шарт-шароитлардан имкониятларимиз, қобилиятларимиз, иқтидорларимиздан фойдаланиб амалга оширадиган давр келди. Бунинг учун уй хўжалигимизга умрбод фойдаланиш мақсдида ажратилган экин майдонида интенсив боғдорчилик, сабзавот ва полиздан, чорва озуқаси учун икки ва уч марталик экин турларини жойлаштириш орқали ҳосилдорликни юқори даражага кўтариш муҳим аҳамият касб этмоқда. Уй шароитида қўшимча даромад келтирадиган саҳоларни қуёнчилик, беданачилик, домбоқ жўжа боқиш ва товукчилик, эчкичилик, қўйчилик, бўрдоқчилик, асаларичилик, балиқчилик ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини экспорти билан шуғулланадиган

кархоналар,тикувчилик.қайта ишловчи кархоналар билан ҳамкорликда касаначилик фаолиятида ишларни ташкил этиш лозим. Бундай ишларни ташкил этишда ҳар бир оила аъзоси тушуниб,асдойдил ҳаракат қилсалар эришамиз.Тадбиркорлик ғоясини амалга ошириш ва ишни бошлашда бозорда ишончли таваккалчилик қилиб, бизнес фаолиятимизни илмий асослаб бизнес режани тузиш лозим.Бизнес режани тузганда илмий ғояни асосланган тарзда амалга оширишнинг ташкилий,молиявий,ижтимоий-иқтисодий ва кенгайтириш ёки тугатиш бўлимлари тўлиқ ёритилади.

БИЗНЕС РЕЖА НИМА БУ?

- 1.Сизнинг бизнесингиз учун режали ривожланиш.
- 2.Сизнинг лойиҳани,сизнинг бозорни чуқур ўрганиш.
3. Режали фаолият ва молиявий режа.

БИЗНЕС РЕЖА НИМА УЧУН ЗАРУР.

1. Нимага ҳамкор излайдилар: молиявий саҳода,маркетингда,бошқарувда
2. Сиз учун: ўзингизни лойиҳангиз ривожланишида ҳаммасини сиз ўйлашингиз нималарга олиб боради
3. “Бизнес, маълум маънода, бировларнинг чўнтагидаги пулни зўрлик ишлатмай олиш санъатидир”

СИЗНИНГ БОЗОР

- 1.Бозор орқали талабга таъсир қилиш?
- 2.Далиллар ва сонлар, анъаналарни қўллаш.
- 3.Бозор иштирокчилари: рақобат,талаб ва таклиф.
- 4.Эҳтиёжлар ўсиши ва эҳтиёжни қондириш.

СИЗНИНГ СТРАТЕГИЯ

- 1.Бозордаги рақобатда сизнинг ёндашувингиз (кучли ўринда/кучсиз ўринда/имкониятингиз/ таваккалчилик/ сизнинг стратегиянгизда бозор таҳлили)
- 2.Сизниг мақсадингиз нима билан тугайди? Қанақа манбалардан бунда фойдаланиш орқали?
- 3.Қандай хизмат ва товарларни сиз таклиф этасиз.
- 4.Қисқа,ўрта ва узоқ муддатли мақсад.